

NACIONALINĖ TEISMŲ ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 268 5186, faks. (8 5) 268 5187, el. p. info@teismai.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188724424

Lietuvos Respublikos teisingumo
ministerijai
El. p. kristina.deviatnikovaite@tm.lt

2020-05-13 Nr. 4R-698-(6.13)

DĖL INFORMACIJOS PATEIKIMO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija Nacionalinei teismų administracijai (toliau – Administracija) teikdama derinti Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Europos Sąjungos valstybių narių sprendimų baudžiamosiose bylose tarpusavio pripažinimo ir vykdymo“ Nr. XII-1322 3, 4, 5, 6, 7, 11, 12, 14, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 26, 37, 43, 52, 67, 72 straipsnių pakeitimo ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 24¹ straipsniu įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 69¹ ir 77¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Teisės aktų projektai), **papildomai prašė pasidalinti informacija apie teismams kylančias problemas, susijusias su nuteistųjų perdavimo klausimais, kurias būtų galima išspręsti, keičiant teisinį reguliavimą šioje srityje.**

Administracija, siekdama Teisingumo ministerijai pateikti kuo išsamesnę informaciją, kreipėsi į Lietuvos Respublikos bendrosios kompetencijos teismus, prašydama pateikti savo įžvalgas dėl galimo teisinio reguliavimo tobulinimo.

Administracija apibendrino iš bendrosios kompetencijos teismų gautas išvadas. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad dauguma teismų nurodė, jog dėl galiojančio teisinio reguliavimo, susijusio su nuteistųjų perdavimo klausimais, pastabų ar pasiūlymų neturi, ir pastabas teikė tik dėl siūlomo teisinio reguliavimo tobulinimo, t. y. Teisės aktų projektų.

Teismų vertinimu, Įstatymo projektu keičiant Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Europos Sąjungos valstybių narių sprendimų baudžiamosiose bylose tarpusavio pripažinimo ir vykdymo“ (toliau – Įstatymas) 5 straipsnio 2 dalį, ji galėtų būti papildyta nuostata, kad, kai į Kalėjimų departamentą su prašymu kreipiasi nuteistojo šeimos narys, su prašymu turėtų būti pateikta nuteistojo nuomonė.

Įstatymo 12 straipsnio pataisos tikslingos, ypač tais atvejais, kai Lietuvai perduodami nuteistieji, kuriems turi būti taikomos priverčiamosios medicinos priemonės. Vis dėlto, iki galo nėra aišku, kaip bus nusprendžiama, kurios konkrečios priverčiamosios medicinos priemonės Lietuvos teritorijoje vykdančios įstaigos darbuotojai turės dalyvauti perimant nuteistąjį, t. y. nenumatyta, kaip įstaigos ir darbuotojai, kurie turės dalyvauti perėmimo, bus kiekvieną kartą parenkami, nenustatyti parinkimo kriterijai (pvz., pagal perėmimo vietą, pagal konkrečias teikiamas medicinos paslaugas, pagal nuteistojo sveikatos būklę ar kt.).

Įstatymo projekto 11 straipsnyje siūloma tikslinti Įstatymo 20 straipsnio 2 dalį, panaikinant pareigą kartu su teikimu teismui teikti duomenis, pagrindžiančius, kad kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje bus sudarytos palankesnės sąlygos užtikrinti nuteistojo socialinę rehabilitaciją. Tačiau Įstatymo projekte tebėra numatoma teismo pareiga vertinti, ar kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje bus sudarytos palankesnės sąlygos užtikrinti nuteistojo socialinę rehabilitaciją (Įstatymo projekto 10 straipsnis). Pažymėtina, kad teismai, vertindami siūlomus Įstatymo 20 straipsnio 2 dalies pakeitimus, pritarė Administracijos Teisingumo ministerijai 2020 m. balandžio 17 d. raštu Nr. 4R-574-(6.6) teiktai pastabai,

LIETUVOS
TEISMAI

kad iš siūlomo reguliavimo nėra aišku, kaip teismas galės atlikti tokį vertinimą, jei jam nebus pateikta tai pagrindžiančių duomenų.

Siūlomos Įstatymo 20 straipsnio 3 dalies pataisos nėra susietos su Įstatymo 19 straipsnio atitinkamu punktu, aiškiai nurodant, kuriam konkrečiai teismui Kalėjų departamentas Įstatymo 18 straipsnio 5 dalyje numatytais atvejais turi pateikti teikimą. Šiuo konkrečiu atveju turėtų būti suformuota nuoroda į Įstatymo 19 straipsnio 2 punktą.

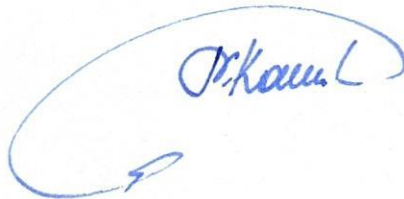
Teismų nuomone, prieš įsigaliojant Įstatymo 21 straipsnio pakeitimams, reiktų įsitikinti, ar Kalėjų departamentas tikrai galės sklandžiai perimti visas Teisingumo ministerijos funkcijas, ar jam nekils papildomų sunkumų, ypač bendradarbiaujant ir komunikuojant su atsakingomis institucijomis kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse.

Įstatymo 22 straipsnio pataisomis nėra numatyti teismo sprendimo perduoti kitai Europos Sąjungos valstybei narei vykdyti sprendimą dėl laisvės atėmimo bausmės priėmimo terminai, t. y. nenustatytas aiškus terminas, per kurį teismas turi priimti nutartį nuo teikimo gavimo teisme dienos.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Įstatymo projektu pakeitus Įstatymo 23 straipsnį, nebeliks galimybės teismui konsultuotis su Teisingumo ministerija. Tiesioginio bendradarbiavimo principo įgyvendinimas užtikrinamas per konsultavimąsi su Europos teisminio tinklo kontaktiniais asmenimis. Visų pirma, būtina pažymėti, kad Europos teisminio tinklo kontaktinių asmenų kontaktai (ETT interneto svetainėje) ne visada yra laiku atnaujinami, ne visada yra aišku, į kurį kontaktinį asmenį reiktų kreiptis, o tai gali lemti netinkamą proceso operatyvumo principo įgyvendinimą. Nors bendradarbiavimas ir susižinojimas per Europos teisminio tinklo kontaktinius asmenis yra teigiama praktika, atitinkanti taip pat ir tarptautinį reglamentavimą, vis dėlto kaip alternatyva Įstatyme turėtų likti galimybė susižinoti ir per Teisingumo ministeriją.

Įstatymo papildymas 24¹ straipsniu būtų reikšmingas tais atvejais, kai kitos Europos Sąjungos valstybės narės pilietis perduodamas Lietuvai, kaip Europos arešto orderį išdavusiai valstybei, su sąlyga, kad bus grąžintas atgal atlikti jam paskirtos bausmės. Nors siūlomas reguliavimas ganėtinai detalus, tačiau galima būtų svarstyti, ar visais atvejais „dvigubas asmens perdavimas“ padeda užtikrinti tinkamą ir savalaikį proceso veiksmų atlikimą. Pavyzdžiui, tie atvejai, kai kitos Europos Sąjungos valstybės narės piliečiui ar nuolat joje gyvenančiam asmeniui jau yra Lietuvos Respublikos nuosprendžiu paskirta su laisvės atėmimu susijusi bausmė ir šio nuosprendžio pagrindu buvo išduotas Europos arešto orderis, tuomet galima būtų nebeperduoti asmens Lietuvos Respublikai baudžiamojo persekiojimo tikslais, o iš karto spręsti klausimą dėl galimybės laisvės atėmimo bausmės vykdymą perduoti kitai Europos Sąjungos valstybei narei. Taigi, Įstatyme reiktų numatyti atvejus, kada „dvigubas perdavimas“ netaikomas arba bent jau patikslinti atvejus, kuriems būtent taikomas 24¹ straipsnyje įtvirtintas reguliavimas.

Direktorė

Natalija Kaminskienė

Jolanta Dudoravičiūtė, tel. (8 5) 210 1999, el. p. jolanta.dudoraviciute@teismai.lt
(originalas nebus siunčiamas)